

Zrozumienie działania rynku energii, wymaga jego zdefiniowania - jest to skomplikowany i złożony mechanizm, dzięki któremu może funkcjonować państwo, na którym oparta jest gospodarka, firmy, przedsiębiorstwa oraz instytucje. Rynek energii to energia elektryczna, gaz ziemny, ciepłownictwo oraz paliwa płynne.

W ostatnich latach w Polsce widoczne były zmiany na rynku, największe z nich dotyczyły rynku energii elektrycznej oraz gazu ziemnego. Pośrednio wpływ na nasz rynek wywarły dążenia Unii Europejskiej w celu stworzenia europejskiego rynku energii elektrycznej i gazu ziemnego.

Rynek energii elektrycznej

Wejście ustawy Prawo Energetyczne w kwietniu 1997 roku, uważa się za moment rozpoczęcia tworzenia rynku energii elektrycznej w Polsce. Utworzenie konkurencyjnego rynku energii spowodowało:

- ♦ umożliwienie uczestnikom rynku samodzielnego decydowania o doborze partnerów handlowych i o warunkach zawieranych z nimi transakcji na obrót energią elektryczną,
- ♦ wprowadzenie konkurencji prowadzącej do wzrostu efektywności działania podmiotów sektora, przy zachowaniu bezpieczeństwa pracy systemu,
- ♦ wyznaczenie rzeczywistej wartości energii elektrycznej, co z kolei pozwala na przykład na wiarygodniejszą wycenę przedsiębiorstw energetycznych w procesie prywatyzacji[ref][http://www.pse.pl/index.php?dzid=81&did=40\[/ref\]](http://www.pse.pl/index.php?dzid=81&did=40[/ref]).

Warto zaznaczyć, że w przeciągu ostatnich 10 lat rynek energii elektrycznej zmienił się. Transformacja z klasycznego rynku monopolistycznego w konkurencyjny, zliberalizowany rynek wymagała pokonania wielu przeszkód. Z kolei z punktu widzenia klienta rynek niewiele się zmienił.

[mc4wp_form id="84"]

Warto w tym momencie przytoczyć definicję rynku energii elektrycznej:

Rynek energii elektrycznej jest to całokształt procesów zachodzących między odbiorcami końcowymi a producentami z udziałem operatorów systemów sieciowych i różnego rodzaju pośredników umożliwiających najkorzystniejsze zaspokajanie potrzeb elektroenergetycznych odbiorców przy rozsądnych zyskach firm uczestniczących w dostawach[ref]Raport Roczny Prezesa URE 2015[/ref].

W 2014 roku struktura produkcji energii elektrycznej w Polsce nie zmieniła się znacząco w stosunku do 2013 roku. Wytwarzanie oparte jest na paliwach konwencjonalnych (węglu kamiennym oraz brunatnym). W dalszym ciągu wzrasta udział odnawialnych źródeł energii. Największym graczem w podsektorze wytwarzania w 2014 roku, była grupa PGE(w 2014 roku udział wyniósł 37,9%), natomiast na rynku sprzedaży do odbiorców końcowych Tauron (w 2014 roku udział wyniósł 10,8%)[ref]<http://biznes.onet.pl/wiadomosci/energetyka/gazoport-energetyczne-okno-na-swiat/l8mj1s/>[ref]/

Warto przypomnieć, że sprzedaż oraz zakup energii elektrycznej na polskim rynku odbywa się na giełdzie energii – TGE S.A w formie standardowych transakcji lub kontraktów. Uczestnikami rynku mogą być przedsiębiorstwa obrotu i wytwarzania energii oraz duzi odbiorcy końcowy (działanie samodzielne lub za pomocą domów maklerskich).

Rynek gazu ziemnego

W 2014 roku całkowite zużycie gazu ziemnego w Polsce wyniosło 15,4 mld m³. Krajowe wydobywanie surowca wyniosło 4,4 mld m³ (w przeliczeniu na gaz ziemny wysokometanowy) – stanowi to około 28,2 proc. krajowego bilansu. Całkowity import gazu ziemnego do Polski w 2014 roku wyniósł 11,2 mld m³. Z kierunku wschodniego (Rosja, Azerbejdżan oraz kraje środkowoazjatyckie) sprowadzono – 8,5 mld m³, co stanowi 75,82 proc. całkowitego importu surowca. Nabycie wewnątrzwspólnotowe gazu z Niemiec wyniosło – 2,2 mld m³ (19,94 proc.), z Republiki Czeskiej – 392,3 mln m³ (3,51 proc.) oraz z Norwegii 81,3 mln m³ (0,73 proc.).

Struktura zużycia nośników energii pierwotnej uległa niewielkiej zmianie na przestrzeni ostatnich lat. Według Urzędu Regulacji Energetyki w kolejnych latach udział gazu ziemnego w krajowym bilansie energetycznym powinien nieznacznie wzrosnąć. Należy pamiętać, że udział energii odnawialnej w zużyciu energii wzrasta, w przyszłości OZE mogą stanowić alternatywne źródła zaopatrzenia energii dla kraju.⁴

Towarowa Giełda Energii podobnie jak w przypadku energii elektrycznej jest platformą sprzedaży i zakupu paliw gazowych na polskim rynku. Uczestnikami są w głównej mierze przedsiębiorstwa obrotu paliwami gazowymi oraz duzi odbiorcy końcowi. Warto zaznaczyć, że w trzech kwartałach 2015 r. w wyniku realizacji

kontraktów zawartych na Towarowej Giełdzie Energii S.A. dostarczono ponad 68 TWh (6,1 mld m³) gazu ziemnego.

Podsumowanie

Rynek energii w Polsce jest jednym z filarów wpływającym na gospodarkę oraz bezpieczeństwo energetyczne kraju. Na rynku gazu w ubiegłym roku zanotowaliśmy dwie znaczące inwestycje. Pierwszą z nich jest zakończenie budowy i pierwsza testowa dostawa gazu do gazoportu w Świnoujściu, drugą zwiększenie możliwości importu gazu z kierunku zachodniego przez punkt Mallnow. Należy wspomnieć także o spadkach cen gazu ziemnego oraz o wzroście konkurencyjności. Ostatni punkt jest wyjątkowo ważny, według szacunków HEG do grudnia 2015 roku 25 tys. odbiorców zdecydowało się na zmianę sprzedawcy gazu ziemnego (od momentu stworzenia takiej możliwości – rok 2011).

Na rynku energii elektrycznej spółki skarbu państwa realizują inwestycje mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego Polski. Według planu do 2020 roku, spółki mają przeznaczyć na inwestycję kwotę przekraczającą 100 mld zł. Obecnie realizowane są projekty o mocy około 500 MW (nakłady inwestycyjne ok. 30 mld zł) – bloki gazowe w Stalowej Woli (PGNIG/Tauron) i Włocławku (Orlen) oraz największy blok energetyczny w kraju (moc – 1075 MW) w Kozienicach (Enea); budowa dwóch bloków energetycznych o mocy 900 MW w elektrowni Opole (PGE). Rozpoczęto także inwestycję w Jaworznie (Tauron) oraz Turowie (PGE).

W listopadzie 2015 roku został sfinalizowany największy projekt inwestycyjny PSE SA – połączenie elektroenergetyczne Polska-Litwa. Projekt stanowił największe przedsięwzięcie inwestycyjne w zakresie rozbudowy polskich elektroenergetycznych sieci przesyłowych od lat 70-tych poprzedniego wieku. Projekt ma ważne znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego kraju, po pierwsze Polska zyskała kolejne połączenie transgraniczne, po drugie zapewnienie ciągłości dostaw dla odbiorców końcowych poprzez wzmocnienie i rozbudowę sieci przesyłowej na terenie centralnej i północno-wschodniej Polski, po trzecie połączenie rynku europejskiego oraz rynków energii elektrycznej 9-ciu krajów położonych w regionie Bałtyku.

Należy także wspomnieć o ryzyku (ogłoszenie 20 najniższego stopnia zasilania) wystąpienia blackoutu jakie nastąpiło w sierpniu ubiegłego roku. Problem wziął się ze zbyt małej ilości mocy produkcyjnych w stosunku do zapotrzebowania. Generalnie ujmując bez niezbędnych inwestycji, widmo kolejnego blackoutu jest bardzo możliwe.

Każdy kraj ma prawo do kształtowania swojego miksu energetycznego, a co za tym idzie tworzenia własnego rynku energii. Budując model konieczne jest wypracowanie odpowiednich metodologii uwzględniających problemy oraz wyzwania poszczególnego kraju. Model europejski powinien nakreślić kierunki, lecz szczegóły należałoby rozpatrywać indywidualnie dla każdego przypadku.

Źródło: Biznes Alert. [Czytaj dalej...](#)